

СТАНОВИЩЕ

относно дисертацията на Иван Георгиев

*Легитимност на правния ред в посттоталитарен контекст.
Философска рефлексия.*

Предлаганата на нашето внимание дисертация е в размер на 172 с. и се състои от увод, две глави и заключение. Списъкът на цитираната литература съдържа 72 заглавия на български и английски език. В увода авторът описва проблема, който бива изследван в дисертацията и разкрива неговата значимост. Също така, той представя и тезата, която обосновава в дисертацията, както и накратко – методологията, която прилага в своето изследване.

Първа глава е посветена именно на методологически въпроси. Тя се състои по същество от две части. В първата И. Георгиев разглежда някои от най-влиятелните концепции за правния ред, като се спира по-подробно на схващанията на Келзен и Хайек. Втората е посветена на методите за публично легитимиране на норми и практики, като в центъра на вниманието е теорията на публичната делиберация. Собствено, това е методът, на който според дисертанта е оправдано да се разчита за едно коректно, изчистено от манипулации, легитимиране на правния ред.

Втора глава представлява разглеждане на три казуса на де/легитимиращи публични дискусии – както на институционално равнище, така и в сферата на формиране на общественото мнение – относно промени в законодателството и в правната практика у нас. Това са обсъжданията на станалата прословута „Истанбулска конвенция“, на промените в Конституцията, които се отнасят до съдебната власт и на самия Закон за съдебната власт. Авторът оценява качеството на тези дискусии най-вече с оглед на степента, в която в тях присъстват елементи на манипулиране на общественото мнение, като за целта прилага критериите на публичната делиберация. Неговата позиция е, че качеството на едни или други елементи на правния ред зависи от качеството на публичната комуникация, посредством която биват легитимирани положителните (с оглед на обществения интерес) възможни варианти и делегитимирани

отрицателните. А качеството на въпросната публична комуникация зависи, на свой ред, от степента, в която тя е „изчистена“ от манипулации на общественото мнение. И „златният“, според И. Георгиев, „стандарт“, що се отнася до идентифицирането и елиминирането на такива манипулации, са критериите на публичната делиберация. Неговата теза, аргументирана в заключението, е, че широкото прилагане на тези критерии при легитимиране или делегитимиране на едни или други елементи на правния ред у нас, би допринесло съществено за неговото изчистване от посттоталитарни дефекти.

Надявам се, че от този най-общ преглед на съдържанието на дисертацията става видно, че тя се характеризира с ясна структура: представяне на проблема и на методологията, посредством която авторът търси неговото решение, след това – прилагане на тази методология към три достатъчно значими реални случая и, накрая, извеждане на съответното заключение. Проблемът, т.е. дефектите в начина, по който у нас биват легитимирани, респ. делегитимирани елементи на правния ред посредством публична комуникация, е безспорно значим. Авторът има личен професионален опит от участия в такива дискусии и познава техниките на де/легитимиране, които се прилагат в тях, така да се каже, „в интимни подробности“. Той достатъчно компетентно и коректно представя теориите за правния ред и теорията на публичната делиберация (най-вече по трудове на Дж. Ролс и Ю. Хабермас). Но най-силната страна на дисертацията, по мое мнение, е рефлексията върху трите публични дискусии. И. Георгиев убедително показва, как вместо чрез аргументи в много случаи се правят опити да се повлияе общественото мнение посредством внушения, а също – как се осъществяват псевдоаргументации. Особено драстични са манипулациите с публичната комуникация, които той разкрива в случая със злополучната дискусия относно т. нар. „Истанбулска конвенция“.

В критичен план ще посоча недостатъчно ясното анонсиране на втория казус – както в началото на съответната част на втора глава, така и в съдържанието на дисертацията. Има и немалко досадни механични правописни грешки. Но като цяло изследването е осъществено компетентно и достатъчно ерудирано, въпреки че авторът не е направил усилие да впечатли своите читатели с дълъг списък на цитираната литература. Като най-голямо достойнство на дисертацията оценявам избора на методологията, която според И. Георгиев може да помогне за преодоляване на дефектите в публичното легитимиране и, съответно, за отсяване на „зърното от плевата“ в правния ред у нас. И също така – убедителното демонстриране на възможностите на тази методология, т.е.

на публично-делиберативните критерии за качество на де/легитимиращата публична комуникация, което авторът е осъществил чрез разглеждането на трите реални казуса. Съответно, изхождайки от изложените дотук мои констатации и оценки, заявявам без никакви резерви, че представеното в дисертацията на Иван Георгиев научно изследване представлява достатъчно основание неговият автор да придобие образователната и научна степен „доктор по философия“.

18.03.2021 г.

проф. дфн Пламен Макариев